

Bewustwording start bij de boer

*Gastles en excursie voor mbo-leerlingen
AOC de Groene Welle*

Nederland is de op één na grootste importeur van soja ter wereld. Een groot deel van deze soja wordt gebruikt voor de Nederlandse veevoederindustrie. De biologische boer Rob Kleinlangevelsloo uit Raalte voert zijn dieren uit principe geen voer met soja als ingrediënt. Op zijn biologische boerderij ontving hij de 4e-jaars veehouderijleerlingen van AOC de Groene Welle. Voorafgaand aan de excursie naar Kleinlangevelsloo kregen de leerlingen een gastles van Jongeren Milieu Actief (JMA) en NAJK over verduurzaming van de zuivelketen, zoals regionaal geteeld veevoer.

Tekst en beeld: Colinda van Ekris

Veel veevoer bevat soja want goede diervoeding bevat eiwitten, maar wat is soja eigenlijk? Soja is een peulvrucht die als boon aan de sojaplant groeit. Het eenjarige gewas groeit vooral in gematigde, subtropische en tropische klimaten. De sojaboon bevat voedingsstoffen die voor zowel mens als dier geschikt zijn. Het bijzondere van de sojaboon is niet alleen dat er veel eiwit in zit, het eiwit is ook van hoge kwaliteit. Er zitten veel aminozuren in die ook van belang zijn voor mens en dier. De juiste samenstelling die zo goed mogelijk aansluit bij de behoefte van het dier komt de vleeskwiteit ten goede.

Import soja

De totale wereldproductie van soja per jaar is 276 miljoen ton. Na de oogst worden de sojabonen gedroogd, ontdaan van hun omhulsel en vervolgens worden de bonen geperst. Dat levert olie (20%) en eiwitrijk sojameel (80%) op. Van de 8,3 miljoen ton soja die in de vorm van bonen, meel of olie in 2013 ons land binnenkwam, werd 5,9 miljoen ton, 71%, door Nederland geëxporteerd. Dit werd onbewerkt

of na bewerking, vooral naar andere landen binnen Europa vervoerd. Van de 2,4 miljoen ton die in Nederland bleef, werd 2,1 miljoen ton in veevoer verwerkt. JMA geeft in de gastles aan de mbo-leerlingen aan dat de sojateelt voor het Nederlandse vee gepaard gaat met milieuschade, vooral in Zuid-Amerika. "Jaarlijks wordt er in Zuid-Amerika één miljoen hectare gekapt voor de uitbreiding van sojateelt. Zuid-Amerika gebruikt gemiddeld 15 liter bestrijdingsmiddel per hectare, vijf keer meer dan in Nederland. Sojateelt leidt tot gedwongen landontginning van de lokale bevolking", aldus JMA. JMA ziet dit graag anders door de teelt van eiwitrijke gewassen zoveel mogelijk in eigen hand te nemen. Nederland kan daarmee niet alleen minder afhankelijk worden van de import van soja, maar tevens bijdragen aan het terugdringen van de negatieve effecten van sojaproductie.

Zoek de oplossing dichtbij

Er liggen in Nederland en Europa ook oplossingen om eiwitrijke gewassen te telen. NAJK vertelde vanuit eigen perspectief over de uitdagingen rondom sojateelt en regionale

voedselproductie. Voor agrarische ondernemers spelen vragen als: Hoe ga je om met investeringen voor het verduurzamen van je bedrijf? Hoe houd je je bedrijf gezond en kun je toch verantwoordelijkheid nemen binnen de keten? Waar kun je terecht voor advies of hulp? Om de zuivel- en eierketen te verduurzamen, liggen er grote kansen in regionaal geteeld veevoer. Soja, maar ook lupine, erwten of koolzaad(schroot) dienen als eiwitbron. Deze eiwitrijke gewassen kunnen goed in Europa en Nederland geteeld worden. Voor de akkerbouw levert de teelt van deze gewassen zelfs veel voordelen op, zoals een goede stikstofopname, diepe beworteling, fosfaatmobilisatie en het bevordert de biodiversiteit. Bovendien zijn enkele stikstofbindende gewassen toegestaan om in de vergroening op te nemen. De vergroening is een verplichting voor iedereen die de basisbetaling van de betalingsrechten wil ontvangen. Gewassen als luzerne, rode klaver, wikke, lupine, veldbonen, rolklaver en esparcette tellen voor een factor 0,7 mee: één hectare zaaientelt dus voor 0,7 hectare mee in de vergroening.

Biologische boerderij Erve Het Loo

Grasklaver is één van de belangrijkste gewassen uit de biologische landbouw. Deze vlindebloemige plant heeft de eigenschap om stikstof uit de bodem te binden en bevat hierdoor veel eiwitten. De biologische boer Rob Kleinlangevelsloo uit Raalte vertelde de leerlingen tijdens de excursie dat hij klaver inzaait en geen kunstmest gebruikt. "Het kost veel olie om kunstmest te maken", vertelt Rob. Ook voert hij uit principe geen soja aan zijn koeien en buffels. "Het gesleep over de wereld en de manier waarop soja geproduceerd wordt, daar kan ik niet in mee." Rob gaf de leerlingen mee om in ieder geval goed na te denken over waarom ze dingen doen zoals ze het doen: "Ik houd van principes, want als je principes hebt maak je bewuste keuzes", aldus Rob. Op zijn biologisch bedrijf in Raalte heeft hij vijftig biologisch koeien en dertig waterbuffels op 23 hectare grond. Daarnaast heeft het bedrijf sinds mei 2015 een biologische boerderijwinkel, kaasmakerij en een webshop.

